

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házköz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 10.

Placetum regium.

(—a.) Nagyon meglehetnek szorulva az egyesült protestánsok és liberálisok, hogy ma a gőz, villany, táviró és telefon korszakában megakarják akadályozni a lelki összeköttetést a magyarországi katolikusok és azok feje a római pápa közt.

Hogy mennyire megvannak zavarodva, abból is látszik, hogy olyan elavult, ma már fizikailag is lehetetlen eszköz után kapkodnak, mint a placetum regium.

A császári önkénynek és a jozefinista ostobaságnak ez a ferde kinövése a pápa csak olyan rendeleteket közölhessen hűveivel, amelyek megnyerték az uralkodó tetszését (placet), — ellenben ne rendelhessen nekik olyat, ami neki nem tetszik.

A pápa tudvalevőleg ahhoz, hogy hűveivel levelezhessen, nem szokott tanácsot kérni sem Antal Gáboréktól, sem a határőröktől, akik pedig az olasz határon a pápa leveleit esetleg elfoghatnák, vagy felbonthatnák, már t. i. ha a tisztelet és a nemzetközi egyezmény erre nekik hatalmat adna. És ez fáj olyan nagyon nekik, hogy nem kér erre tőlük

engedélyt olyanokat is rendel, ami a superintendens urnak (aki annak idején az elkeresztelési heccet kezdeményezte, bár ő maga is sokat elkeresztelt) nem tetszik.

És hát vajjon mi adott alkalmat a superintendens urnak, hogy ezt a rozsdás fegyvert megzörgesse.

Az az új házassági rendelet, amely husvétkor lépett életbe a kath. egyházban. Ez a rendelet ugyanis egyháziilag érvényteleneknek mondja azon vegyes házasságokat, amelyek ezután nem a kath. egyházban kötöttek.

Magyarországnak még 1843-ból volt egy kiváltsága, mely az ilyen vegyes házasságoknak az érvényességét elismerte. Ez a kiváltság azonban a »Ne temere« delretummal megszűnt. De a magyar püspöki kar kérésére még egy fél esztendeig, tehát október 19-ig meghosszabbította a pápa a régi vegyes házassági kiváltság hatályát. Addig még szép szóval, kéréssel lehet valamit elérni, a püspöki kar meg is teszi a szükséges lépéseket, — de placetum nem használ itt semmit.

Sajátságos dolog, hogy akik mindig a szabadságot hordják ajkukon, azok akarják korlátozni mások szabadságát. És nagy elmaradottságra mutat, hogy

még ma is lehetségesnek tartják egyesek a placetumot.

Mikor a vatikáni zsinat határozatainak kihirdetését a francia papságnak megtiltotta a kormány, a halhatatlan Doupanlop püspök a leghirhedtebb francia ujságot vitte fel a szószerkekre s abból olvasta fel a vatikáni zsinat határozatát a pápai csalatkozhatatlanságról. Nem pápai körlevelet olvasott, hanem radikális ujságot. Ezt csak nem tiltják vagy büntetik?

Azóta négy évtized telt el, a római dekrétumot egy-két perc alatt Budapestre hozza a táviró, megjelenik minden lapban mielőtt a miniszter vagy pandur asztalára kerülhetne kihirdetési engedélyezése végett a püspöki körlevél.

Ha eszébe jutna (erre ugyan nem ösztökélik Antalék) a kormánynak, hogy betiltsa a magyarországi szabadkőműveseknek a levelezést a párisi és római Nagy-Oriens páholylyal, ugyan hogyan fognak e tilalomnak érvényt szerezni?!

A protestáns egyház belső bajain nem segített az egyházpolitika, sőt saját beismerésük szerint növelte azokat, nem segítene azon a placetum sem. A hitet kellene ott megerősíteni az atyafiakban, erre azonban az irigység éppen a legalkalmasabb eszköz.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy az Isten,

— Irtá: Mártonffy Ernő. —

Kivirágzott Daphné berke
 Csalogat a hárfá,
 Tűzes vérű ifjuságot
 Vigalomra várod.

Piros rózsá tárja keblét
 Esdekelve szépen:
 »Oh szakíts le; neked nyiltam,
 Reád vártam épen!«

Pogány ifjak körbe-körbe
 Dévaj táncot járnak,
 Messze cseng a nóta ajkán
 Valamennyi párnak:

Bachus, a mi házigazdánk
 Mindörökké éljen!
 Aki egyszer borát issza,
 Halált soh'se érjen!

Aki velünk együtt roppja
 Ezt a deli táncot,
 Homlokára a vén idő
 Soh'se vonjon ráncot!«

Hallja Szómer, Mózes fia,
 Nem tetszik a nóta;
 Nem látott ily léha népet
 Régi idő óta.

Rájuk förmed: »Lábatoknál
 Porladnak a holtak;
 Korcs ivadék! feleded, hogy
 Nem tied a holnap!

Züllött lelked minden percben
 A Tatarusz várja,
 Nincs bor és lány, hol hömpölyög
 A Kocitusz várja!«

Vad kacajba fojtják szavát
 S újra zeng a nóta:
 »Nem volt ennyi nyiló rózsá
 Régi idő óta,

Nem zenget még ezüst hárfá
 Soha ilyen szépen,
 Sohasem volt ilyen kedvünk;
 Éljen Bachusz, éljen!«

* * *

Keresztet tűztek a Golgotha ormára,
 Istenembert luzztak fel a keresztfára;
 Azt sem tudni él-e? . . .
 Kéklő sebek rajta, ninesen épség benne,
 Ordít a nép, mintha dühös tigris lenne:
 »Rajtunk az ő vére!«

Hol vagy boszu? Láttuk félelmetes arcod,
 Mely a bltónál sem adta fel a harcot,
 Míg volt egy csepp vére:
 Átkozta őt minden, aki mindig áldott,
 Cserben hagyták, csak az erős asszony állt ott
 S a tanilvány véle.

Megmozdul a Bárány, busan tekint szerte,
 Megbocsát a népnek, amely általverte
 S nagy hangon kiáltja:
 »Ami meg volt írva, beteljesítettem.

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VÉGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú műtermekben úgy

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

angol kosztümök, mint francia
ruhák rendkívül olcsó

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árban lesz kiárustva. árban elvállaltatnak.

A pénzügyi bizottság ülése. A pénzügyi bizottság ma délelőtt 11 órakor ülést fog tartani. Az ülésen a szeszadóról szóló javaslatot fogják tárgyalni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 10.

Elnök *Juszt Gynö.*

Az ülés tíz órakor kezdődik. Az időközben beérkezett irományok bemutatása után az elnök előterjesztést tesz a június 5-iki ülésén távol volt képviselőkre vonatkozólag. Javasolja, hogy a távol volt képviselők most az egyszer ne sujtassanak a házszabályok rendelkezéseivel, mivel a képviselők abban a hiszemben voltak, hogy csak a múlt hét péntekjén lesznek ülések. A lapok is így irták, legyünk tehát az egyszer elnézők, mondta az elnök nagy derűség közepette.

Elnök megkérdi tudomásul veszi-e a Ház az ő kijelentéseit. Mire a Ház az egy Hoffmann Ottó kivételével elfogadta a hiányzásoknak így módon való elintézését.

Az interpellációkra fél 2 órakor térnek rá. Harmadszori olvasásban elfogadják a Paragmeggyel kötött szerződés becikkelyezéséről szóló javaslatot.

Ezután

az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslat tárgyalása következett.

Thorocskay Viktor báró szól a javaslatához elsőnek. Magyarozza a törvényjavaslatot. Határozati javaslatot is nyújt be, amelyben negyedik osztályu kocsiakat járatását kívánja. A gyorsvonatokhoz 3-ik osztályu kocsiakat kell kapcsolni.

Ezután *Surmin György* horvátul beszél.

Nagy Dezső: Nem látja a javaslatban biztosítva azt, hogy Budapest az ország közlekedésének igazi központjává legyen.

Gál Gaszton: Előbb az önálló vámterületet kell megteremtteni.

Nagy Dezső Bizalommal viseltetik a kormány iránt és ezért a javaslatot elfogadja.

Magdics Peró horvátul szól a javaslatához.

Sümei Vilmos: A székely vasutaknak kérését teszi szóvá. A javaslatot elfogadja.

Az elnök öt perc szünetet ad.

Szünet után.

Larkovics Milán horvátul beszél.

Zachariás János: A magyar formanyelv ápolását; a magyar építő stílusnak az állomások épületeken való alkalmazását tartja szükségesnek. Elfogadja a költségvetést.

Grahovác Mirko horvátul beszél.

Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter a szeszadóról és a szeszkontingens kiosztásáról terjeszt be javaslatot *Wekerle* pénzügyminiszter helyett.

Az ülés délután 2 órakor véget ért.

A főrendiház ülése.

A főrendiház igen gyér részvét mellett kezdte meg a költségvetés tárgyalását.

Az ülésen gróf *Desseffy Aurél* elnökölt, aki meleg szavakkal parentálta el gróf *Pálffy Jánost* és *Kiss Aron* debreceni püspököt. Felolvasták *Csernoch János* püspök levelét, mely szerint egyelőre megtartja mandátumát.

A napirend előtt gróf *Zselénszky Róbert* állott szóásra.

Az Ausztria- és Magyarország között 1907-ben létrejött vám- és kereskedelmi szerződés 21. cikkének utolsó bekezdésében a következőt olvassa:

A m. kir. kormány kötelezettséget vállal

hogy a törvényhozás elé mielőbb törvényjavaslatot fog terjeszteni a budapesti tözsdeüzleti forgalmának szabályozása tárgyában. Azóta már elmúlt majdnem háromnegyed év és ebben az ügyben még nem történt semmi. Hosszasan fejtegeti a reform késlekedéséből keletkezett és fennálló anomáliákat.

Majd indítványozza, hogy a főrendiház az általa benyújtott kérvényt a kereskedelmiminiszternek adja ki és utasítja őt, hogy ezt a törvényt nyujtsa be még a folyó év őszének folyamán a képviselőháznak, azonnali tárgyalás céljából.

Az elnök: Méltóságos főrendek: A miniszterelnök ur kíván szólni.

Wekerle Sándor: A nagyméltóságú főrendiház szabályai szerint az indítvány ma nem tárgyalható, annak indikolása egy külön ülésre tűzendő ki, én tehát bátor vagyok azt ajánlani, hogy a főrendiháznak legközelebbi ülésére tűzessék ki ezen indítvány indokolása, amikor majd a kormány álláspontját is tüzetesebben fogják az erre hivatott szakminiszter urak megjelölni.

Az 1908. évi költségvetésnél

Gróf *Zselénszky Róbert* megdöbben attól a rohamos költségzaporodástól, melyet a kormány költségvetésében lát. Elsősorban azt kifogásolja, hogy a kormány nagy költségekkel hajózható csatornahálózat kiépítését tervezi. Ez külföldi példa s nem válhat Magyarország gazdasági életének előnyére. Különösen kikelt a Duna-Tisza csatorna ellen, melyet meddő vállalkozásnak tart. A költségvetést nem fogadja el.

Kossuth Ferenc: Megállapítja, hogy a Duna-Tisza-csatorna még mindig csak terv, a keresztülvitelre még gondolni is alig lehet. Megállapítja, hogy a csatornázásra Magyarországon szükség van amit az államvasutak forgalmának rohamos emelkedése teszi szükségessé.

Gróf *Zselénszky Róbert:* Második sinpárt kell lefektetni.

Kossuth Ferenc: A második sinpár is tudtommal pénzbe kerül. Szükség van a csatornázásra. A Duna-Tisza-csatornáról javaslatokat fog benyújtani.

Takács Menyhért jászovi prépost a kulturális árcikk költségvetésével foglalkozik.

Antal Gábor: Nem akar indítványt benyújtani, hanem csak kérést, mely szerint X. Piusz pápa ama sérelmes rendeletével szemben, mely újból érvénybe lépteti azt a fölfogást, hogy katolikusoknak más vallásúakkal kötött házassága csak concubinetus (ágyasság), a kormány odahasson, hogy a király placetum joga használtassék.

Wekerle Sándor miniszterelnök *Zselénszky*-nek válaszolva konstatálja, hogy a fizikai erő értéke jóval felülkerekedett a szellemi erő értékénél. Ez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a kormánynak igazságosnak kell elintéznie bizonyos korszerű követeléseket és ezáltal a kiadások tételeit emelni. A vasuti ügyeknél a kormány nem veheti figyelembe szűk érdekkörök előnyeiket akkor, mikor fontos államgazdasági ki-

Atyám, kezeidbe ajánlom a lelkelem!
És fejét lehajtja.

Megdördül az égbolt, villám szántja mélyét,
A nap gyászleppellel takarja be képét,
Elsötétül minden;
Ember szívek helyett sziklák repedeznek,
Megráztatott holtak elevenek lesznek,
Minden szenved itten.

Jerichó rózsája, hullasd szerte szirmod.
Libanon cedrusa! oh, van miért sírnod,
Hajsd le busan ágod!
Hervadj el Jozaphát, sárguljon meg díszed,
Mikor gyászruhát ölt az egész természet,
Ne fakasz virágot!

* * *

Megrázkodik Dáphné berke,
Elszárad a lombja;
Elsápad a fiatalság,
Mely a táncot roppja.

A vig dana végkép elhal,
Nem hangzik fel újra:

Elpattant az ezüst hárfa
Valamennyi hurja.
Vak éj borul a vidékre,
Reszket minden lélek:
»Gyerünk innen, nem táncolok...
Tullia, én félek...«

Látja Szóner, ő is bámul,
A sikongást hallja,
Odadörög kemény hangján
Mint az ég viharja:

»Mitől reszketsz renyhe népség?
Bachuszt ünnepeled...
Ha Isten ő, erős Isten,
Majd meg védi élted...«

Vagy, ha talán gyenge Bachuszt,
Védjen Jeusz karja,
Hisz őnála nincs erősebb...
Mégvéd... ha akarja!...«

Siri hang a válasz rája:
»Zeusz erős Isten,
De van nála még erősebb,
Az működik itten!«

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság

borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

vánalmakról van szó. Az adóreform fölött nem szabad néhány lekicsinyítő megjegyzéssel napirendre térni. Nem kívánhatja mindenkitől, hogy szakértelemmel bírálja megreformtervezetet, de azt elvárja, hogy nem szólamokkal, hanem argumentumokkal álljanak elő. Antal püspök felszólalására reflektálva kijelenti, hogy a házasság intézménye az 1894-iki egyházpolitikai törvénnyel rendeztetett, amely törvényt minden felekezetnek respektálni kell; a kormány pedig nem avatkozik bele az egyházak belügyeibe. De habár a kormány egyházpolitikájának az egyenjogúság és viszonyosság az alapja és nem lehet közömbös ilyenformán az sem, hogy mint vélekednek egyes felekezetek a már rendezett kérdések felől. A kormány igyekszik mindenesetre oda hatni, hogy ezek a vélekedések a jognak és viszonyosságnak megfelelően alakuljanak ki. Épen azért kijelenti, hogy a fölvetett kérdés rendezésével a kormány tiltakozni fog. (Helyeslés.) Kéri a budget elfogadását.

Miután a budgetet általánosságban elfogadták a részletes tárgyalás során a felekezetek segélyezésének tételénél.

Antal Gábor szólal fel. Anomáliákat panaszol fel.

Ezután a főrendiház a költségvetést részleteiben is elfogadta.

Az ülés két órákor véget ért.

Tüdőbetegek üdülőhelye Nagyváradon.

A nagyváradai tüdővész ellen védekező egyesület rövid fennállása dacára már is becsülésre méltó munkát végzett s ma már az eredményes buzgókodás büszke érzetével tekinthet a nagyváradai szőlőhegyen készen álló üdülőhelyére, amelyben két nap múlva már gondozást s megfelelő orvosi segítséget nyer a szegény tüdőbetegek egyrésze.

Az egyesület nemes célját a jószívű adakozók, s első sorban dr. *Semrecsányi Pál* v. b. t. t., megyés püspök, bőkezű áldozatkészséggel mozdították elő.

Az egyesület igazg. választmánya tegnap délután ülést tartott Glac Antal főispán elnöke alatt, amelyen jelen voltak: özv. Grunwald Henrikné, özv. Schvarcz Jakabné, Fetser Antal ísz. püspök, Rimler Károly polgármester, Mezey Mihály, Gerő Armin főkapitány, dr. Möriz Ernő megyei főorvos, dr. Gerő Sándor egyesületi orvos, dr. Grósz Menyhért, a városi rendelő intézet orvosa, dr. Ágoston Péter, dr. Berkovits Ferenc, Kiss Dávid, dr. Adorján Armin, Kövér Sándor, dr. Fráter Pál és Bondray László egy-letli jegyző.

Sajnálattal vette tudomásul az igazgató választmány az elnök azon bejelentését, hogy özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné urnő az al-elnöki tisztségről, egészségi okok miatt lemondott. Buzgó működéséért köszönetet szavaztak.

Előterjesztette elnök, hogy gróf Andrassy Gyula belügyminiszter az egyesület céljaira 6000 korona államsegélyt adott. Az elnök indítványára a miniszternek köszönetet szavaztak s elhatározták, hogy felkérjük a minisztert, miszerint az üdülőhely ünnepélyes megnyitását személyesen vagy képviseltetés által vegyen részt s engedje meg, miszerint az üdülőhelyet „Andrassy-üdülőhely-nek” nevezzék el.

Az adományozóknak s dr. Gerő Sándor egyesületi orvosnak az adományok gyűjtéséért s az építkezésért tett fáradozásáért köszönetet szavaztak.

Tudomásul vették, hogy a pénzügyminisz-

ter nem teljesítette az egyesület azon kérelmét, miszerint a sorsjáték sorsjegyeinek számát fel-emeljék.

Örömmel vették tudomásul, hogy Bács-bodrog megye száz koronával alapító tagul lépett az egyletbe.

Elnök főispán bejelentette, hogy Belényesben június 28-án tartja alakulását a tüdővész ellen védekező testvéregyesület. Felkéri a tagokat, hogy az alakulásra a nagyváradai egyesület tagjai minél többen utazzanak ki.

Ezután dr. Gerő Sándor egyleti orvos az üdülőhely állapotáról tett jelentést. Az üdülőhely épületei már készen vannak s a betegek már felvehetők. Két pavillon tizenkét betegre készen áll, továbbá 20 fekvőszék, a telepre kimenő betegek részére. Az összes berendezések az adományokból teltek ki. Egyelőre csak nappali ápolásban részesülnek, mint tervezve volt, a betegek. Az élelmezést, tekintve, hogy bő és kitűnő táplálékra van szükség, Kriszta Sándor vasuti vendéglős vállalta el igen jutányos árért.

Hosszabb vita indult meg a felett, hogy ki vegye fel az üdülő helyre a betegeket.

Egyesek azt kívánták, hogy a városi rendelő intézet vezető orvosa utalja be a betegeket az üdülőhelyre.

Az elnök és Fetser Antal püspök kifejtették, hogy egylet és a városi rendelő intézet egymástól függetlenek s így a városi rendelő intézet vezetője nem disponálhat semmi tekintetben az egyletnek, vagy az egylet üdülőhelyét vezető orvosnak és viszont.

A többség erre az álláspontra helyezkedett, hogy az üdülőhely orvosa törzskönyvi lapot vesz fel minden jelentkező betegről, akár felveszi-e az üdülőbe, akár sem s ezen törzskönyvi-lapot és az illető köpetét megküldi a városi főorvosnak.

Gerő Armin főkapitány felszólalására dr. Möriz Ernő megyei főorvos kijelentette, hogy a megye területéről bejövő betegek éjjelre a biharmegyei kórház elkülönített helyén nyernek elhelyezést.

Végül elhatározta a választmány, hogy az üdülőhelyre holnap, pénteken megkezdik a betegfelvételt. — Az ünnepélyes megnyitás később lesz.

Magyarellenes tüntetés egy templomszentelésén.

A Janku nótás tanító.

Az élesdi járás Liró nevű községében nemrég fejezték be a görög keleti templom építését s ennek felszentelése június 4-ére a görög számítás szerint május 22-ére az Ur Jézus mennybemenetelének ünnepére volt kitűzve. A templomszentelésre nagy apparátussal készült a község s hogy minél fényesebbé tegye az Ur házának felszentelési ünnepét, arra meghívta a járás intelligenciáját is.

A templomszentelési szertartást Mangra Vazul püspöki helynök végezte, aki már szerdán kiutazott Lórára. Csütörtökön reggel a környék román intelligenciáján kívül igen sok magyar ember is megjelent. Eledről ott volt Bérczy Imre főszolgabíró is s kivüle még több élesdi tisztviselő.

A templomszentelés megtörténtével az egész község örömmünnepet ült. A megjelenetek között ott volt Czipó Péter loki tanító is. Czipó Péter neve nem új a község előtt,

mert ellene vizsgálat van folyamatban magyar államellenes könyvek használata miatt.

A tanító a vendégek tiszteletére adott lakoma után a cigányokhoz ment s azokkal Janku nótát kezdett huzatni. A község ezt bár tudta, hogy tüntető szándékkal történik, előbb nem vette tudomásul. A tanító azonban nem engedte a cigányokat pihenni és szakadatlanul huzatta a Janku nótákat.

A község ekkor már türelmetlenkedni kezdett s felszólította a tanítót, hogy ne huzassa tovább a Janku nótákat. A tanító azonban a felszólítás és a cigányok kérésének dacára is tovább huzatta, mire a megjelentek fenyegető magatartást tanusítottak. A tanító látva azt, hogy még a románok sincsenek az ő pártján, megijedt s eltávozott.

A tanító magaviseletéről most nagy megbotránkozással tárgyalnak az élesdi járásban.

Hangok az éjszakából...

Megzavart esókrablók.

A júniusi sejtelmes, holdsugaras éjszakák, a tavasz mámoros lehellete, amely az ember lelkében különös, jóleső, édes melegséget, rózsás verőfényt varázsol, lelopja az álmodó fát radt szempillákról s Morpheus csöndes birodalmának a hangtalan némaságát pajzán égi koboldok danája zsongja be... Aki mindezek mellett is aludni akar, ezt a nemezis sujtó keze riasztja föl legédesebb álmaiból könnyörtelenül, mint azt az alábbi kis história bizonyítja:

Kösztenbaum Adolf menház-utcai terménykereskedő a napi fáradalmak izgalmaiból kivergődve Morpheus rózsafelhős birodalmában tépdeste az álmok virágának az illatos szirmait, midőn egyszerre vékony és véstjósító női hang sivit harsányan a füleibe:

— Jaj, jaj, segítség, megölnek!

Az álmaiból ilyenén módon fölzavart halandó fogyatékos erkölcsi bátorságát kiegészítendő maga mellé vette Katz Lajost s ketten dideregve és reszketve, mint a busz szél fuvallmától haláltáncot járó hervadt falevél, hősies elszántsággal kilibegtek talpig fehérben az udvarra, ahol — ahol négy sötét alak helyezkedett várakozási álláspontra zordonon és fenségesen. az éj sötét leplebe burkolózva, mint egy-egy Cyrano de Bergerac!

A két fehér, kísérteties alak láttára a négy sötét lovag régi dicsőségként tovakésett az égi homályban, a rend éber őrei azonban lefűltek őket s kiderült, hogy a szepegő kis szobacicut korántsem megölni, hanem ennél is többet megölelni akarták s ha rablóknak nézték őket, úgy csakis csókrablásról lehet szó. Az éjszaka csókszomjas lovagjainak a hevét mindamellett a körzsparti tornyos palota hűvös szobácskái hűtötték lel jha, így van az! Ne orozz! (még csókot se.) K—n.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Dr. *Fraknoi* Vilmos c. püspök, nagyváradai kanonok a Villach közelében levő Mittewaldba érkezett, ahol a dr. Ballmann vezetése alatt levő intézetben hosszabb időt tölt.

* **Jegyzőválasztás.** Az érmihályfalvai járás egyik legnagyobb községében Szalacson a folyó hó 5-én tartották meg Dobozy Kálmán főszolgabíró elnöke alatt a jegyzőválasztást. A nyugdíjazás folytán megürült jegyzői állásra 5 jelölt közül Kogge Károly érmihályfalvai lakos járási irnokot választották meg. Rogge Károly az újabb jegyzői nemzedéknek kiváló tehetséges tagja, a közigazgatási tanfolyam el-

végzése után kitüntetéssel nyert jegyzői oklevelet s mint ilyet a belügyminiszter külön rendelettel is országsszerte ajánlt minden jegyzői állásra. Megválasztása az egész vidéken, hol mint puritán, jellemes embert nagyon kedvelik, élénk örömet okoz.

*** A vízvezetési telep kondenz-vize.** Dr. Károly Irén törvényhatósági bizottsági tag indítványával, a vízvezetési telep kondenz-vízének mikénti előállítására s ezáltal közhasználatra szánt vízszerezés megkönnyítése tárgyában, tegnap foglalkozott a tanács s a vízvezetési bizottság javaslatához képest azt elfogadásra ajánlja a mai közgyűlésnek. Arra nézve, hogy a 3-ik kut összeköttessék a vízgyűjtő gallériákkal s így ennek a kutnak a vize is közhasználatra biztosítható, ajánlja a tanács a közgyűlésnek, hogy a kérdés tanulmányozásával bizza meg a tanácsot.

*** Uj felüljáró a szőlőkben.** A magyar államvasutak osztálymérnöksége átiratban értesítette Nagyváradi városát, hogy az állomás kibővítésével kapcsolatos utfeljáró munkálatait június hó 15-én megkezdeni szándékoznak. Az építés tartama alatt a szőlőkbe vezető utat ideiglenesen át kell helyezni s e célra az ideiglenes utat már elkészítették. Kérik a várost, hogy a jelenlegi közlekedési ut elzárása s az új ut forgalomba helyezése iránt intézkedjék.

*** Uj doktor.** Frankó József ügyvédjelöltet, Frankó Endre káptalani főügyész fiát, a nagyváradi legfiatalabb jogásznemzedék teljesen képzett, ambiciózus tagját szombaton avatták fel Kolozsvárt a jogtudományok doktorává.

*** Csödkérvény.** Érdekes kérvényt iktattak be a tegnapi napon a nagyváradi kir. törvényszék mint csödbírósnál. Egy nagyváradi kereskedő azt panaszolja ebben, hogy 666 korona követelését nem tudja megkapni dr. X. Y. nagyváradi lakostól, mert a foglalások sorrendjében ő sokadik lévén, nincs reménye arra, hogy panaszolt közzadós letiltott fizetéséből ő is kielégítést nyerhessen. Kéri ez okból az 1881: t.-c. 84. § alapján, hogy az esetben, ha panaszolt közzadós nem igazolná, hogy vagyona tartozásainak összegét meghaladja, avagy az ő követelését nem biztosítaná, reodeltessék el ellene a csöd. Az érdekes ügyben a törvényszék a tárgyalást t. hó 13-ikára tűzte ki, a mikor is panaszolt vagy fizet, vagy korai vége lesz országos szereplésének kariérjának.

*** A Breider-ház áldozatainak közös sirja.** A nagyváradi földmunkások beadványt intéztek a tanácshoz, hogy a Breider-ház összeomlásánál halálukat lelt munkások sirját az olasz nagytemetőben felakarják hantolni, mivel a 11 halottat fedő közös sir teljesen besüppedt. A munkát teljesen ingyen elvégzik, szerencsétlen véget ért munkástársaik iránti kegyeletből, azonban a szükséges 25 köbméter föld szállításhoz nincs anyagi erejük. Mivel a szerencsétlen áldozatokat a város a saját halottainak tekintette s eltemetésükről is szépen gondoskodott, kérik a várost, hogy a 25 köbméter földet szállíttassa a sirhoz.

*** Eljegyzés.** Liszka István élesdi járási tisztviselő vasárnap tartotta eljegyzését Nagy Etelkával Nagyszalontán.

*** A premontrei rend házi tolvaja.** A premontrei kanonok-rend házában az utóbbi időben gyakran tűnt el kisebb pénzösszeg hol a tanároktól, hol a szolgáló-személyzettől. A tolvaj kézrekerítése iránt megindították a nyomozást, azonban mindeztideig eredménytelenül. Tegnap kevésbe mult, hogy rajta nem vesztett a

tolvaj. Délután 1 óra után Hill József tanár, aki az első emeleten lakik, szobáját nyitva hagyta s egyik tanártársához ment. Ezt az alkalmat felhasználta valaki, aki a körülményekkel ismerős és bement a lakásba s a zárban lévő kulccsal magára zárta az ajtót. A szobában valószínűleg kutatni kezdett az illető, amivel zajt ütött. Erre figyelmes lett a szomszédos lakásban lévő egyik tanár, aki éppen az épületben levő rendőrt figyelmeztette a dologról. A rendőr zörgetni kezdett az ajtón, azonban azt nem nyitotta ki a bentlévő tolvaj. A rendőr erre betörte az ajtót. A megzavart tolvaj, amikor hallotta az ajtó recsegését, felnyitotta a gimnázium uri-utcai kertjére néző ablakot és onnan leugrott. A nagy zuhanásra figyelmes lett a gimnázium hetese, aki azonnal kisietett és ekkor a zöld bokrok közül egy VI. osztálybeli tanulót látott kibujni. A hetes ezt azonnal jelentette dr. Pácz Sándornak, aki a gimnáziumi tanulót maga elé idézte. A tanuló tagadja, mintha ő lett volna bent a tanár szobájában. A vakmerő tolvaj kézrekerítése iránt most széleskörű nyomozás indult meg.

*** Elvesztett gyermek.** Vincze Etelka 9 éves Sándor nevű fia még a mult hó 18-án eltávozott a Farkas-féle műkertészetben lévő lakásáról és azóta nyoma veszett. Az eltűnt gyermek alacsony termetű, szőke haju, sárga szemű. Eltűnésekor kék ruhát viselt.

*** Vörheny az élesdi járásban.** Az utóbbi időben az iskolás gyermekek között erősen dühöng a vörheny. A veszedelmes betegség felléptéről ujabbán élesdi tudósítónk ad hírt. A járásban Tinód községben dr. Weisz Jakab körorvos legutolsó heti körutja alkalmával az iskolában a gyermekek között vörhenyt állapított meg. A gyermekek nagyrészt betegek találtak az orvos s az iskola lezáratása iránt megtette a kellő intézkedéseket.

*** Öngyilkos szabómester.** Csökmőről jelenti tudósítónk, hogy ott tegnap borzalmas módon vetett véget életének egy valamikor jobb módban élt öreg iparos. Mocsári Sándor 70 éves szabó fiatalabb éveiben nagy keresettségnek örvendett. Jó munkájával házat szőött keresett magának s tisztességesen tartotta fenn magát és családját. Mint megfelelő ingatlanal rendelkező ember két nagyobb összegről szóló váltót irt alá mások felkérésére s ezt neki kellett megtízteni. A váltó elvitte házat szőlőjét s őt koldusbotra juttatta. Ekkor feleségét rövid időközben kétszer szélhűdés érte, majd gyermeke elmebajos lett. Mindez a sok csapás a község szegényévé tette az egykor jó módu szabóiparost, aki mindent megkísérelt, hogy helyzetét kedvezőbbre fordítsa. Minden igyekezete hiába való volt. A sok eredménytelen fáradozás végre elkeverítette. Tegnap reggel mikor egyedül maradt revolverrel föbelőtte magát és azonnal meghalt.

*** József főherceg és a szociálista.** Érdekes epizódot beszélnek el az aradi újságok József főherceg kisjenői tartózkodásának idejéről. A főherceg Kisjenőn deputációt fogadott. Így eljött hozzá egy munkásokból álló küldöttség is, amelynek vezetője ezekkel a szavakkal kezdte a beszédét:

— Fenséges uram! A nép nem tud megélni, mert a napszám kevés.

A főherceg nem engedte tovább beszélni, hanem közbevágott:

— Hát mondja csak — szolt hozzá — mennyi is jut egy napra?

A szónok megmondta az összeget. A főherceg odafordult a mellette álló uradalmi tisztviselőhöz.

— Igaz ez? — kérdezte tőle.

— Fenséges uram — felelt a tisztviselő — a munkások sokkal többet keresnek.

— Bizony csak annyit keresünk, amennyit én mondtam — hajtogatta egyre a munkások vezetője.

— Könnyen megtudhatjuk a bérkönyvből — vetett véget a főherceg a vitának — hogy mennyi az átlagos bér. Hozzák ide a bérkönyvet.

Amikor a könyv ott volt, megkérdezte a panaszkodó munkás nevét. Ez megmondta. A főherceg felüti a könyvet, átlapozza többször, de a szónok nevére nem akad rá.

— Hisz a maga neve nincs is bevezetve. Hogy van ez? — kérdi tőle.

— Fenséges uram, én nem dolgozom az uradalomnak.

— Mit? — maga nem is dolgozik és mégis panaszkodik. Hát mit szólnak akkor azok az emberek, akik dolgoznak? Akinek kifogása van van valami ellen — fordult a küldöttség többi tagjához — az csak mondja el a baját. De csak az panaszkodjék, aki dolgozik is.

A munkások nem szóltak egy szót sem, a deputáció vezetője pedig azt sem tudta, hogyan jusson ki a kastélyból.

*** Édes titek.** Mióta Csipóth Ferenc vette át a Pannónia-szálloda éttermeit, annak minden helyisége, sőt a remek télikert is megtelik, délelőtt, délben és este. Ma egy kíváncsi vendég megkérdezte a népszerű vendéglőst, hogy tudja e szép sikert ilyen rövid idő alatt elérni? Csipóth ur boldogan dörzsölgeti kezét és felel: Jó konyha, friss sör, tiszta bor, olcsó ár; ez a jó üzlet *édes títka*. Ugy látszik, igaza van. A vendéglős különben hálás közönségének; ezen-tul minden vasárnap délelőtt 10 órától katonazenével szórakoztatja vendégeit, kik bizonyára honorálni is fogják áldozatkészségét.

*** A Püspök-fürdő látogatottsága,** mióta Kernács János fürdőbérlet vette gondozásába, a remek gyógyhelyet, évről-évre növekszik. Előkelő közönség nagy tömege tartózkodik a remek fürdőben, amely ez évben ismét gazdagodik egy olyan létesítménnyel, amely a nagy közönség kényelmét és legmesszebb menő igényeit elégíti ki. Óriási uszodát létesítettek a fürdőben, amely igazi fényűzéssel lesz berendezve. Az uszodát, amelyhez hasonló csak a leghíresebb fürdőkben van, június 20-án adják át a közhasználatnak. Egyébként is mindent elkövet Kernács János, hogy a fürdő régi jóhírnevét öregbitse. A fürdő jelenlegi állandó vendégei a következők:

Zeyk Kálmán nagybirtokos Nagyenyed, Bibó Lambert és neje magánzó Budapest, Markovits Antal nagybirtokos Inánd, dr. Petregy Elemérné kir. közjegyző neje Tenke, dr. Berkovits Miklós és neje orvos Nagyváradi, Kovácsik János bankigazgató Orosháza, Eötvös Gyula községi jegyző Komádi, Spiró Emil és családja máv. felügyelő Kolozsvár, dr. Szirmai Richárd ügyvéd Budapest, dr. Urbán Adolf kir. tanácsos Budapest, dr. Patsaéer Mór és neje orvos Nagyváradi, Molnár János gyógyszerész Nagyváradi, Blum Gábor bortermelő Nagykágya, Bugye Mátyás utbiztos Nagyváradi, Kupferman Náthán kereskedő Nagyváradi, Orosz Lajos Mátyás okl. gépész Arad, Léderer Kálmán magánzó Nagyváradi, Tarr Mihály gazdálkodó Pomor, Altmann Sándorné földbirtokos neje Gyoma, özv. Horváth Ferencné és leánya magánzó Nagyváradi, özv. Kabdebó Kálmánné nagybirtokos Talpas, Kormos Elek Darvas, Szvák Mihály városi iktató Szarvas, özv. Józsa Janosné nagybirtokos Kunhegyes, Aron Dániel gabonakereskedő H.-Szoboszló, Aron Sándor tak.pénzt. cégvezető H.-Szoboszló, Papp Sándorné földbirtokos Nádudvar, Barabás Gyula bivatalnok Gyomor, Ligeti József zongoramester Nagyváradi, Paulik Ferencné pénzügyőri szemlész neje Mátészalka, Faulik Branciska magánzó Budapest, Paulik Lujza magánzó Budapest, Tóth Lajos és családja gazdálkodó Zsadány,

Vantera Mihály és családja gazdálkodó Csaba, Gottesmann Salamonné kereskedő Komádi Szonenwirdt Rózsika Nagyvárad, Spitzer Sámuelné kereskedő neje Nagyvárad, Görömbey Györgyné földbirtokos Pászal. Rozonfeld Mór és neje kereskedő B.Ujtal, K. Kovács Imre földbirtokos Kardszag, Gyökeres István földbirtokos Karcag, Erdey József molnár Belényes, Mócz Péter mulakatos Belényes, Mészáros István földbirtokos Karcag, Mészáros László földbirtokos Nyirlugos, Auszlander Laura és nővére magánzó Budapest, Azztalos Lajos földbirtokos H.-Közpályi, Olasz Imréné és leánya földbirtokos Darvas, Székelyhidy Károly közjegyző és családja Cséfta, Ujházy Antal vármegyei iroda igazg. Nagyvárad, Széles Károly és családja Nagyvárad, özv. Deutsch Szidorné és leánya magánzó Nagyvárad, Rédl Pál és neje tisztartó Okány, dr. Baranyai Jenő orvos Okány, Schwarc Mór gazdatiszt Okány.

*** A legkellemesebb nyári szórakozás.** Most, hogy a színházi szezon véget ért, mi lehetne kedvesebb szórakozása a közönségnek, mint a mozi. A nyári mozi. A Bazar-kert hűs fái alatt találkozik esténként az elegáns közönség, mely nagy gyönyörűségét leli a pompás mozgatóképű előadásokban, melyeket a kitérő hírnevű Edison-színház rendez a kertben. Az új műsor érdekességével, gazdagságával nagy meglepetést szerez. A műsor 15 képe egytől-egyig remek attrakció s különös érdekessége van a nizzai kőrvenálnak, amely nagy tetszést arat. Az előadások 8 órakor kezdődnek. Az első előadás 8-tól 9-ig tart, a második 9 órától fél 12-ig.

*** Legujabb látványosság.** Nagyváradon a városháza közvetlen közelében lévő *Körösparti Komló kerti vendéglő*, amely teljesen ujonnan átalakítva megnyílt. A vendéglő csaknem egyetlen a maga nemében. A Körös partján van, por, meleg nincs, de van 10 komló lugas (kedvezőtlen idő esetén tágas, fedett helyiségek) tündéres kivilágítás, kitérő borok, kőbányai csapolt sör. jó magyar konyha. — A vendéglős *Bors János*, — ki régi jó ismerőse a nagyváradai közönségnek, — ezeken felül még elsőrangú cigányzenével és katonazene, automatával is mulatítja a közönséget.

*** Kerti mozgatóképű előadások ingyen.** A kert-utcai »Nemzeti-szálloda« nagy kerthelyiségében esténként mozgatóképű előadásokat tartanak — igen szép, naponként váltakozó műsorral teljesen díjlanul. Tekintve, hogy az előadások nemcsak szórakoztatók mulatságosak, hanem tanulságosok is, érthető, hogy a kert rendszeren zsufolásig megtelik. Állandóan frissen csapolt kőbányai sörről, tisztán kezelt borokról, kitérő magyar konyháról, jó cigányról és pontos kiszolgálásról az előnyösen ismert vendéglős gondoskodik.

x MOLNAR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

x Legdivatosabb nemez és szalma kalapok három koronától kezdve REICHARD áruházában kaphatók.

*** Európa mozija.** Kies fekvésű, hegyi ózondus levegőjű kerthelyiségében a szolid kiszolgálásáról és pompás konyhájáról híres *Európa-szállónak* remek mozgatóképűek, az Apolló-mozgófénykép színház mesésen sikerült fölvételei szórakoztatják a mulatni vágyó közönséget. A széles vetítő-vásznon meglevenednek az orosz forradalom véres mozzanatait, az anarkisták, a forradalmárok bombáinak borzalmas pusztításai markáns, élethű színekkel peregnék be előttünk, majd a kacagtató bohózatok és a legaktuálisabb, legujabb párisi fölvételek szórakoztatják a publikumot. *Belépő-díj nincs.* Szolid kiszolgálás. Igen olcsó árak.

Szövetkezeti mozgalom Nagyszalontán.

Igen érdekes és nagy fontosságú mozgalmat indított most Nagyszalontán *Csanády Jenő* járási főszoigabíró.

A főszoigabíró ugyanis a fogyasztó kö-

zönség kívánságára első sorban is a mészárosok és hentesek tulkapásait akarja megfékezni. Szövetkezetet alakítanak részvénytársasági alapon s felállítják a *szövetkezeti mészárszékét*.

A szövetkezetnek az lesz a feladata, hogy a napi szükséglet fedezésére szükséges marhát házilag szerzik be a közeli birtokosoktól s azt házilag vágatja is le. Ezáltal az eddigi husarak 64 fillérré lennének leszorítva.

Ez bár nekünk nagyváradinak hihetetlennek tetszik, azonban érthetővé lesz, ha megemlítjük, hogy a marhavizsgálatot s vásárlást a szövetkezet tagjai között lévő szakemberek fogják végezni, akiknek természetesen nem 60 százalék lesz a nyereségük.

A szövetkezeti mészárszék csak az első üzlet lesz, ami a közönség érdekében fel lesz állítva.

Rövid időn belül fogja követni a fűszer és más kereskedések felállítása is. A főszoigabíró eme terveinek nagy közönsége van s a tervek megvalósítása tárgyában megindult mozgalom pár hét alatt eredményeket fog felmutatni.

A mozgalom intézősége a fogyasztó közönség érdekei után első sorban a helyi termelőket fogja tekintetbe venni, amiáltal azoknak is nagy hasznukra lesz. Ha a nagyszalontai mozgalom jó eredménnyel fog végződni akkor a megye más helyei is követni fogják a példát.

TÁVIRATOK.

Fordulat Eötvös Bálint ügyében.

Budapest, június 10. Eötvös Bálint ügyében fordulat állott be. Tudvalevőleg Eötvös egy év óta ül Illaván, azóta magát kifogástalanul viselte. Tegnap kegyelmi kérvényt adott be s ennek alapján pár nap múlva szabadlábra fogják helyezni.

Öngyilkos mérnök.

Szabadka, június 10. Lehoczky Pál jőnevű mérnök a pünkösdi ünnepek után most tért haza feleségével Szabadkára, ahol egyik barátjánál vacsorált. Vacsora után barátjának revolverét vette elő s annak szerkezetét magyarázta. A revolver-elzáró készülékének biztos voltáról, hogy meggyőzze barátját, a revolver csövét saját homlokának szegezte s háromszor meghúzta a ravaszt. A harmadszori meghúzás után a revolver elsült s a golyó Lehoczky koponyáját szétroncsolta. A mérnök azonnal meghalt.

Egy gróf öngyilkossága.

Budapest, június 10. Gróf Károlyi Viktor palotájában, (Ullői-ut 17.) gróf Zay Miklós 18 éves fiatal mánás, anyja jelenlétében azért, mert kérésére pénzt nem adtak neki, öngyilkossági szándékból mellbe lőtte magát. A fiatal gróf előre bejelentette, hogy ha egy óra múlva pénzt nem kap, agyonlövi magát. Az óra leteltével beváltotta ígérését. A gróf sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Otthon ápolják.

A sah futása.

London, jun. 10. A ma Pétervárról érkezett jelentések szerint Teherán és Pétervár közt a távirati összeköttetés meg-

van szakítva. Hire járt, hogy Teheránban komoly zavargások törtek ki. Oroszország szándékait ez idő szerint sem az itteni orosz nagykövetségen, sem a perzsa követségen nem ismerik.

Sülyedő sorhajó.

London, jun. 10. Az Irresistable sorhajó tegnap Portlandó mellett léket kapott. Négy vontató sietett segítségére és sikerült a hajót a sülyedéstől megmenteni.

SZÍNHÁZ.

Az iparos ifjak a színpadon: A nagyváradai ipartestület ifjuságának önképző egylete f. évi augusztus hó 1-én és 2-ikán tartják ez idén szokásos műkedvelő színi előadásukat a Szigligeti-színházban, mely alkalommal a »Gyimesi vadvirág« népszínművét szándékoznak előadni. A színház átengedése iránt meg is keresték már a városi tanácsot, amely bizonyára úgy mint a multban, úgy ez alkalommal sem fog elzárkózni iparos iparos ifjaink kérelme elől és átfogja engedni részükre a kért két főpróba és két előadási estélyre a Szigligeti-színházat.

A szindarab próbái már pár hét óta folytak *Varga Gyula* ügyes rendezése mellett az iparos ifjak egylete körözs-utcai helyiségében.

TANÜGY.

Tornavizsga a főgimnáziumban. Tegnap délután 4 órakor csekély számú, de disztintívált közönség jelenlétében folyt le a főgimnázium tanulónak a tornavizsgálata a tornacsarnok hatalmas boltívei alatt. A csapatgyakorlatok és a pompás precizitással bemutatott katonai gyakorlatok után a szertornázás terén mutatták be erejüket és ügyességüket a növendékek, majd néhány tréfás játék után a szépen sikerült tornavizsga véget ért.

Évzáróvizsgálatok a polgári fiúiskolában. A nagyváradai községi polgári fiúiskolában az évzáró vizsgálatok a következő rendben tartatnak meg: Jun. 12-én d. u. 3 órakor tornavizsgálat az összes osztályoknak. Jun. 13-án d. e. 8 órakor énekvizsgálat az összes osztályoknak. Jun. 15-én d. e. 8—12-ig I. a) oszt. d. u. 2—6-ig I. b) oszt. Junius 16-án d. e. 8—12-ig I. c) oszt. d. u. 2—6-ig II. a) oszt. Jun. 17-én d. e. 8—12-ig II. b) oszt. d. u. 2—6-ig III. a) oszt. Jun. 19-én d. e. 8—12-ig III. b) oszt. d. u. 2—6-ig IV. a) oszt. Jun. 20-án d. e. 8—12-ig IV. b) oszt. E vizsgálatokon a tanulók szülőit és iskolánk barátait szívesen látja az igazgatóság.

EGYESÜLETEK.

A Régészeti egylet gyűlése.

A »Biharmegyei és Nagyváradai Régészeti és Történelmi Egylet« tolyó hó 14-én, vasárnap délután 5 órakor tartja közgyűlését a muzeum nagytermében. A gyűlés tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó.
2. Ördög-Szántó. Angyalháza. Felolvasás, tartja: dr. Karácsonyi János.
3. Titkári jelentés.
4. Régiségtárőri jelentés.
5. A választmány jelentése a pénztári számadásokról.

A gyűlésre az egylet tagjait és az érdeklődőket ez uton hívja meg dr. Kis Kolos Jenő titkár.

Igazságszolgáltatás.

A bíróságok köréből. A király *Baranyi István* élelvi járásbírósi jegyzőt, lapunk volt belső dolgozóját a belényesi járásbíróshoz albiróvá nevezte ki, megengedte továbbá, hogy *Ornstein Arpád* törvényszéki bíró az aradi törvényszékhez helyeztessék át.

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, június 10.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, június 10.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. június 10.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	—	98.50
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyereség sorsjegy kölcsön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	145.—
Osztrák járadék papirban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar bitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
20 frankos (Napoleon)	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arany	—	—	23.51

NYILTÉR.

BARTOS H. és TÁRSA

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők!

Folytonos újdonságok!

!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Gazdasági

KÖTELEKET,

Kéveköteleket,

zsinórokat, zsinórokat, tor-

naszereket és hinta ágya-

kat minden méretben.

Zsákokat

Ponyvákat,

bármely minőségben

legolcsóbban

szállít

Radó Samu és Tsa

kötélfonó ipartelep

Nagyvárad, Nagyvásár-tér. Telefon 240.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Irtá:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.) (71)

Kibontakozott volt fivére karjaiból s kezeit görcsösen keblére szorítva, állt most előtte — magatartása megkövesültnek látszott és hangja szentelen, egyhangú volt, míg a legártatlanabb lelkiismeretességgel, reszkette, majd irulva-pirulva, szegény kis mondókáját elmondta. Mire vége lett, Sterzl nehezen fellélek-

zett. — És Sempály azóta nem hallatott magáról? — kérde.

— Másnap reggel irt nekem.

— Zinka, ne haragudjál, mutasd meg a levelet.

A lányka elhagyta a salont és csakhamar visszatért a levéllel, mit fivérének átadott. Sterzl komolyan, homlokát ráncba szedve, lassan, nyilván a legnagyobb figyelemmel olvasta el és végre, a lapot ismét összehajtva, kérde:

— Feleltél rá?

— Igen! — viszonzá röviden Zinka.
— Es mit?
— Egészen egyszerűen, . . . hogy kész vagyok fivére beleegyezése nélkül hozzá elmenni — de fivérének kijátszani, — soha nem fogom!

Minden kinja közepette a testvéri büszkeség gyöngéd sugara villant meg Sterzl komor szemében.

— Helyes, Zini! — mormogá. — És ezt a választ szó nélkül elfogadta.

Zinka gondolkozni volt kénytelen.

— Igen, — szolt, aztán helyreigazítá magát, — nem, . . . mégsem . . . az Európa szállodába küldött nekem egy levelet.

— És abban mit irt?

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

K. B. Versek hétköznapon nem igen közlünk. Hogy a pünkösdi versben nyomdahiba volt, azt mi is láttuk; olvassa el a fenti szerk. üzenetet. Tegnap számunkban ismét remekel a korrektor: a »magyar« tudósok helyett a »megyei« tudósok közt dícséri meg dr. Székely Istvánt. A korrektort nyomatékosan figyelmeztettük nagyobb gondosságra; azt azonban, hogy minden közleményt kiküldjünk a szerzőhöz, nem tehetjük. Tárcáit, ha beválnak, közöljük s ha sűrűbben kapunk a tisztelet példányt is megindítjuk.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város gazdasági ügyosztályától.
6777—908. sz.

Árlejtési pöthírdetmény.

A f. évi május 22-ről 5580 és 4396—1908. sz. árlejtési hírdetmény pótlásául a város tanácsának ide vonatkozó határozata értelmében a következőket teszem közhírré:

1) Az 5580 és 4396—908. sz. árlejtési hírdetményben 1 és 2 tétel alatt felvett, a Városi Városházai fiú és leányiskolának, továbbá a Széles és Uri utca sarkán lévő fiú iskolának kibővítésére f. évi június hó 9-re meghirdetett árlejtést ezen napon nem fogom megtartani, hanem ezen vállalatok árlejtését f. évi június hó 22-ik napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki. Az árlejtés a Városház bizottsági termében lesz megtartva.

2) A most említett több iparság köréhez tartozó és egymással szervi összefüggésben álló építkezési munkálatokra nézve együttesen és az egyes munkálatokra (munka nemekre) külön külön is lehet ajánlatot tenni.

3) Ajánlatok csak írásban adhatók be 1908. évi június hó 22-ik napjának d. e. 10 óráig.

4) Bánátpénzül az egyes vállalkozók által felajánlott munkaviteli összeg 5 százaléka teendő le.

5) Az egyes munka nemeknél az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységi árakat kitüntetni, amelyek mellett a munkálatokat végrehajtani kötelezi.

6) A szállítási és munkafeltételek, az ajánlati minta, továbbá az ártelekekkel el nem látott kiírási művelet az ajánlattevők részére a mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt rendelkezésre áll. Ugyancsak a mérnöki hivatal fogja azon időpontot ajánlattevőknek tudomására hozni, amelyre az egyes munkanemekre vállalkozók az egyes munkanemeket elkészíteni és átadni kötelesek.

Az eredeti árlejtési hírdetménynek a jelen póthírdetménnyel ellentétben nem álló többi többi intézkedései továbbra is érvényben maradnak.

Nagyvárad, 1908. június hó 5,

Komlóssy József,
mint az árlejtési küldöttség
elnöke.

A NAGYVÁRADI FÜRDŐK ÚJ MENETRENDJE.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖK-FÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 01	10 01	2 21	5 01	6 52	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 46

PÜSPÖK-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	7 49	10 22
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 11	10 11	2 31	5 11	7 02	9 38
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félic-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félic-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 17
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 27
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 38
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 44

POVAZSÁN JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata

Nagyváradon, Városi bazárépület színházi oldal.

Tervez és készít:

mindenféle erős és gyenge áramu villamos munkálatokat, u. m.:
csengők, házi és szabad távbeszélők, dynamók, motorok, ivlámpák, világítási és

villamhárító berendezéseket

lelkiismeretes kivitelben jutányos árban. Jótállás a teljesített munkáért. Költségvetés díjmentesen.

Telefon 525.

257

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

Hirdetmény.

F. é. június 15-től kezdve a Debrecen—Tiszalölyi vonalon közlekedő és jelenleg Hajdunánásról kiinduló 4409 sz. motorosvonat mint személyvonat Tiszalölyről kiindulól fog közlekedni, az eddig csak Hajdunánásig közlekedő 4410 sz. vonat forgalma pedig mint személyvonat Búdszentmihályig fog kiterjedni, míg a jelenleg Tiszalölytől Búdszentmihályig közlekedő 4411 sz. személyvonat megszüntetettik.

Az új 4409 sz. személyvonat Tiszalölyről este 7 óra 45 perckor fog mindenki és Debrecenbe úgy mint jelenleg, éjjel 10 óra 13 perckor fog érkezni.

Az ell. irányban a 4410 sz. személyvonat Debrecenből úgy mni jelenleg, vagyis este 6 óra 50 perckor fog indulni, és Búdszentmihályra este 9 óra 14 perckor érkekezni.

A részletes menetrendre nézve a kifüggesztett hirdetmények nyujtanak felvilá. osítást.

Budapest, 1908. június 2.

A forgalmi osztály igazgatója.

Valódi brünni szövetek

Az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény 1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú 1 szelvény 10 korona
teljes főruhához 1 szelvény 12 korona
hoz (kabát, nadrág és mellény) 1 szelvény 15 korona
elegendő, csak 1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, szilintgy felöltőszövetet, turistalódot, seiyem-kamagart stb. stb. gyári árakon küld a mint megbizható és szolid cég mindenütt ismert postógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvívó élvez, na szövetkészletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.

Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.

Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Magyar királyi államvasutak.

91353—C. III. a. 908 sz.

Hirdetés.

Új személy- és podgyász díjszabás életbe léptetése.

A Nagykároly-Somkúti heji érdekű vasuton f. évi július hó 1-től lesz zónarendszerű személy- és podgyász díjszabás lép érvénybe, mely által a megnyitás napjától érvényes helyi személy- és podgyászdíjszabás érvényen kívül helyeztetik.

Ezen új díjszabással a régi menetárak változatlanul fenntartása mellett a h. é. vasutra is kiterjesztik a magyar királyi államvasutak vonalain s az állami kezelés alatt álló helyi érdekű vasutakon érvényes közös személy- és podgyász díjszabási határozmányok (I. Réz) érvénye.

E határozmányok szerint az említett h. é. vasuton a podgyász szabadsuly az említett naptól fogva megszünik.

Az új személydíjszabás a magyar királyi államvasutak díjszabás-elárusító irodájában (Budapest, VI. Csengery utca 33) 20 fillérért kapható.

Az igazgatóság.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság.

Felhívás.

A közgazdasági bank r.-társaság 1908. május 10-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy alaptőkáját 100,000 koronáról 2000 drb. új 200 kor. azaz kétszáz korona névértékű részvény kibocsátásával.

500,000

azaz ötszáz ezer koronára emeli fel s egyúttal a régi 100 drb. 1000 korona névértékű részvényeket 5000 drb. új egyenkint 200 azaz kétszáz korona névértékű részvényt nyel kicseréli.

A 2000 drb. új 200 kor. névértékű részvény kibocsátása a következő módokat mellett történik:

1) a részvényesek az új részvényre elővételi joggal bírnak.

2) az új részvényesek az 1909. évi üzleti jövedelemben, a régi részvényekkel egyenlő arány an részesednek.

3) a részvényesek elővételi jogukhoz való igényüket, részvényeiknek lebélyegzés végett az intézet helyiségében való bemutatásával legkésőbb május hó 31-ig gyakorolhatják.

4) a részvények értékében a jegyzéskor 10 százalék azaz husz-husz korona és 3 kor. kiállítás és bélyegdíj fizetendő.

5) A fentmaradó 90 százalék, vagyis 180 kor. a következő részletekben és határidőre fizetendő be.

- 1908. június hó 1-én 30 korona
- > július hó 1-én 20 >
- > augusztus hó 1-én 30 >
- > szeptember hó 1-én 20 >
- > október hó 1-én 30 >
- > november hó 1-én 20 >
- > december hó 1-én 30 >

6) A befizetések után f. év végeig 5 százalék kamat lesz megtérítve s a befizetések természetesen egy összegben, vagy nagyobb részletekben is teljesíthetők.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor. 60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenmü izzólámpa különlegességek, fényké és z-l á m p á k, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat

megtékintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Klepner és Szigeti

polgári és katonai szabók.
Beóthi Ödön utca 35. szám.

A legjutányosabb és legpontosabb kiszolgálás, úgy katonai, mint polgári ruhákban fővárosi ízlés szerint, állandó raktár katonai felszerelésekben. Szíves pártfogást kérnek a tulajdonosok.

Goddam!

Végre egy gyorsan és biztosan ható

tyukszem-szer**Cook & Johnsons**

amerikai szabadalmazott

tyukszem-gyűrűje

1 drb. 20 fillér, 6 drb. 1 korona, postán 20 fillér portó. Kapható a birodalom minden gyógyszer-tárában, valamint orvosság- és drogériákban stb.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját te-mésű, kitűnő boraival, finom Dréher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

vasuti állomás, posta, távirta és telefon.

Közvetlen gyorsvonati kocsik Budapest nyugati pályaudvarról. Idény május 15. szeptember 15. = **Speciális gyógyfürdő szivbetegék részére,** = női bajoknál, hólyag és vesebajoknál, kö- és fővénybetegségeknél, a légutak-, az emésztő- és kiválasztó-szervek hurutos bántalmainál. Sápkor, vérszegénység, görvény- és angolkór, általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radióktív szénsavas sós és szénsavas vasas források. Prospectust kívánatra küld

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

kartelen kívül szállítanak, azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony szénsavat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból

Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított kevésbé kiadós szénsavval.

320

— Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás! —
Sürgőnycim: MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDŐ. Interurban telefon 18. sz.

Vizsgai jutalom könyvek

a legnagyobb választékban kapható

SEBŐ IMRE

könyv és papir kereskedésében

Nagyváradon, Rákóczi-út.